

☑ NATIONALITEITSRECHT

De Europese verblijfsroute voor de niet-Europeaan (2), ontwikkelingen

12-168

In de aflevering van september 2012 heb ik besproken op welke manieren het niet-Europese (derdelander) gezinslid van een Unieburger met gebruikmaking van het gunstige Unierecht in een Europese lidstaat, bijvoorbeeld Nederland, mag verblijven. Het verblijf van dit gezinslid van een Unieburger die in een andere lidstaat dan die van zijn nationaliteit verblijft, zoals het gezinslid van de Spanjaard die in Nederland verblijft of van de Nederlander die in Duitsland verblijft, is goed geregeld. Dit gezinslid kan redelijk eenvoudig en zonder toets aan allerlei strenge nationale eisen met het Europese gezinslid, waaronder de echtgenoot en de ouder, in de betreffende gastlidstaat verblijven. Dat geldt echter niet voor het derdelander-gezinslid van de Unieburger die gewoon in zijn eigen land verblijft, zoals het gezinslid van de Nederlander die in Nederland verblijft. Dit gezinslid valt pas onder het Unierecht als deze Nederlander gebruik maakt of heeft gemaakt van het recht op vrij verkeer.

Hier kan bijvoorbeeld sprake van zijn als deze Nederlander vanuit Nederland diensten verricht in een andere lidstaat en ook als hij eerder met zijn gezinslid in een andere lidstaat heeft verbleven en zij daarna samen naar Nederland terugkeren. Het is echter niet helemaal duidelijk aan welke eisen dit verblijf in die andere lidstaat moet voldoen. Verder is ook niet helemaal duidelijk of ook het gezinslid van de Nederlandse grensarbeider, die in Nederland woont maar in een andere lidstaat werkzaam is, onder het Unierecht valt.

Nu het hier gaat om een uitleg van het Unierecht en ook de hoogste Nederlandse rechter op dit gebied, de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, deze Europese regels niet helemaal duidelijk vindt, heeft deze rechter nu in vier verschillende zaken¹ vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Twee van deze zaken gaan over het gezinslid van een Nederlandse grensarbeider en de twee andere zaken gaan over de Europaroute, ook wel Belgiëroute genoemd.

De grensarbeider

Twee situaties: een in Nederland woonachtige Nederlander werkt voor een hier gevestigde werkgever als verkoopleider. Voor dit werk moet deze Nederlander regelmatig zakelijke bezoeken in België voorbereiden en uitvoe-

ren. Deze Nederlander reist minimaal één dag per week naar België en bezoekt daarnaast ook klanten en congressen in andere lidstaten. De Nederlander in de andere situatie werkt voor een in België gevestigde werkgever en reist voor zijn werk dagelijks tussen Nederland en België op en neer.

Beide Nederlanders willen graag dat hun derdelander gezinslid met hen in Nederland kan verblijven en doen daartoe een beroep op het Europees recht. Nu beide Nederlanders voor hun werk gebruik maken van hun recht op vrij verkeer, maar dit doen terwijl zij in hun eigen land verblijven, is het de vraag of het Unierecht hier op het gezinslid van toepassing is. De Raad van State heeft aan het Europese Hof de vraag voorgelegd of de gezinsleden van deze grensarbeiders een verblijfsrecht aan het Unierecht kunnen ontleenen.

De Europa(of België)route

Zoals hierboven aangegeven, kan de Nederlander die gebruik heeft gemaakt van zijn recht op vrij verkeer, doordat hij bijvoorbeeld in een andere lidstaat heeft gewerkt en in die lidstaat met zijn gezinslid heeft samengewoond, bij terugkomst in Nederland zijn gezinslid 'meenemen'. In de rechtspraak wordt veelal aangenomen dat zij dan wel samen in die andere lidstaat 'reëel en daadwerkelijk' moeten hebben verbleven. Maar wanneer is sprake van 'reëel en daadwerkelijk verblijf'? Geldt dit ook in de situatie dat de Nederlander enkel de weekends bij zijn derdelander partner, later echtgenote, in België verbleef, waarna zij wegens omstandigheden een paar jaar gescheiden van elkaar hebben geleefd? En in de situatie dat een Nederlandse twee maanden met haar derdelander echtgenoot in Spanje heeft verbleven, daarna omdat zij daar geen werk kon vinden alleen is teruggekeerd naar Nederland en vanaf dat moment haar echtgenoot in Spanje regelmatig heeft bezocht?

De Raad van State heeft het Europese Hof met betrekking tot deze situaties gevraagd of het derdelander gezinslid ook verblijfsrecht aan het Unierecht ontleent indien de Nederlander in die andere lidstaat niet heeft gewerkt, maar enkel diensten heeft ontvangen. Ook is gevraagd of het verblijf in die andere lidstaat een bepaalde minimale duur

moet hebben gehad, of dit ook geldt als dit verblijf niet aaneengesloten was maar op regelmatige basis verspreid over het jaar en wat de invloed is van tijdsverloop tussen de terugkeer van de Nederlander naar Nederland en de overkomst van het derdelander gezinslid.

Het zal naar verwachting nog lang duren voordat het Hof deze vragen beantwoordt. Tot dan duurt de onduidelijkheid voort. In ieder geval is nu helder dat ook de hoogste Nederlandse rechter de Europese regels voor derdelander-gezinsleden van in Nederland verblijvende Nederlanders onduidelijk vindt. Het standpunt van de Nederlandse Staat – de IND – dat duidelijk zou zijn dat deze gezins-

leden per definitie niet vallen onder het Unierecht en daarom zouden moeten voldoen aan de strenge nationale regels, kan in ieder geval vooralsnog niet worden gevolgd.

Auteur: Erik Scheers is werkzaam als advocaat bij Everaert Immigration Lawyers te Amsterdam, een advocatenkantoor gespecialiseerd in het Nederlandse immigratierecht (<http://www.everaert.nl>, telefoonnummer: 020-7523200)

Noot

1. Zaaknummers 201007849/1/T1/V2, 201108230/1/T1/V4, 201011889/1/T1/V4 en 201108529/1/T1/V4. Zie ook het nieuwsbericht hierover op de website van de Raad van State: www.raadvanstate.nl/pers/persberichten

☑ PENSIOEN

De calculerende gepensioneerde?

12-169

Weer een prejudiciële vraag over pensionado's aan het Hof van Justitie

Gepensioneerden die in een lidstaat wonen en pensioenen ontvangen uit 2 of meerdere lidstaten dan hun woonland (zgn. dubbel-gepensioneerden), hebben aanspraak op medische zorg in hun woonland. In dit soort gevallen declareert het woonland de kosten bij een van de pensioenlanden. Er geldt exclusiviteit voor wat betreft de bekostiging, dat wil zeggen dat één lidstaat verantwoordelijk is voor de bekostiging. Vervolgens is de vraag: welke lidstaat (pensioenland) moet 'opdraaien' voor de bekostiging van de zorg in het woonland van de gepensioneerde. De coördinatieverordening 1408/71 – nu 883/2004 – lost dit soort rechtsconflicten op.

Of toch niet? Artikel 28, lid 2 onder b Vo 1408/71 bepaalt dat – indien de gepensioneerde pensioenen uit meerdere lidstaten ontvangt – de lidstaat aan wiens wettelijke regeling betrokkene het langst onderworpen is geweest, 'opdraait' voor de kosten en dat de gepensioneerde in die lidstaat zijn zorgbijdragen moet afdragen. De Centrale Raad van Beroep 'worstelde' met de vraag wat er onder een wettelijke regeling moet worden verstaan? De Raad stelde over de zgn. pensionadoproblematiek een tweede vraag aan het Hof van Justitie. De eerste vraag had betrekking op de zaak van Delft e.a. (C-345/09), deze zaak had betrekking op gepensioneerden met enkel en alleen Nederlandse pensioenen (zgn. enkelgepensioneerden)¹.

Ter verduidelijking van de zaak eerst een voorbeeld in de context: Nederland, België en Duitsland.

Voorbeeld

Een gepensioneerde (geboren in 1945) woont vanaf 2006 in België. Hij heeft in Nederland gewoond tot 2006. Vanaf 1960 was hij verzekerd voor AOW; tot 1968 was hij AWBZ-verzekerd. In de periode 1963 tot 1968 was hij meeverzekerd voor de ZFW. Daarna was hij particulier verzekerd tegen ziektekosten. In 1978-2005 was hij als grensarbeider werkzaam in Duitsland en aldaar verzekerd tegen o.a. ouderdom. In die periode was hij slechts 10 jaar wettelijk verzekerd tegen ziekte (kosten). Vanaf 2005 tot 2010 is hij Zvw/AWBZ-verzekerd geweest. Hij was in die periode vrijgesteld van de AOW-verzekeringsplicht.

Verzekeringsduur in Nederland en Duitsland:

- Nederlandse AOW: 18 jaar
- Nederlandse AWBZ: 23 jaar
- Nederlandse ZFW 4 jaar (meeverzekerd)
- Nederlandse ZVW 5 jaar
- Duitse sociale verzekering 27 jaar (ouderdom)
- Duitse sociale wettelijke ziektekostenverzekering: 10 jaar
- Nederlandse particulier ziektekostenverzekering: 11 jaar
- Duitse particulier ziektekostenverzekering: 17 jaar

Er zijn 3 mogelijke berekeningsmethoden om vast te stellen hoelang betrokkene verzekerd is geweest:

- a. Wanneer men uitgaat van de wettelijke verzekering tegen ouderdom, dan zal de medische zorg voor de gepensioneerde bekostigd moeten worden door Duitsland. Betrokkene betaalt vervolgens de Duitse Krankensicherungsbeiträge over het Nederlandse én Duitse inkomen.